

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 13 0 U 004730 18 Uvp
Banjaluka, 27.08.2020. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Strahinje Ćurkovića, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Ljiljane Bošnjak Glizijan, kao članova vijeća, uz učešće Zdravke Čučak, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi N.J. iz D., koju zastupa punomoćnik S.Đ., advokat iz D. (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv akta broj ... od 25.10.2017. godine, tuženog Fonda, u predmetu ostvarivanja prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Doboju broj 13 0 U 004730 17 U od 16.01.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 27.08.2020. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) uvažena je tužba podnesena protiv uvodno označenog akta, kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja Fonda, Filijala D. broj ... od 03.04.2017. godine. Tim prvostepenim rješenjem tužiteljici je priznato pravo na srazmjernu starosnu penziju počev od dana 18.10.2016. godine u iznosu od 81,78 KM mjesečno, te je istim ukinuto privremeno rješenje Filijale D. broj ... od 11.11.2016. godine. Stavom 2. izreke pobijane presude obavezan je tuženi da tužiteljici nadoknadi troškove upravnog spora u ukupnom iznosu od 877,50 KM.

Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta sud je obrazložio razlozima da je tuženi nezakonito postupio kada je ostavio na snazi rješenje prvostepenog organa od 03.04.2017. godine, jer je iz istog „vidno“ da je tim rješenjem ukinuto privremeno rješenje Filijale D. od 11.11.2016. godine, a po zahtjevu tužiteljice podnesenom dana 27.01.2017. godine koji nije pravilno razmotren od strane organa. Sud cijeni da je tim zahtjevom od 27.01.2017. godine tužiteljica zatražila da joj se prizna pravo na samostalnu starosnu penziju, što znači da je izmijenila prvobitni zahtjev, a činjenično stanje je ostalo isto, o čemu prvostepeni organ, a ni tuženi nisu vodili računa. Sud je zaključio da ako je izmjenjeni zahtjev tužiteljice od 27.01.2017. godine eventualno bio nejasan, iz spisa nije „vidno“ da je tuženi pozvao tužiteljicu da zahtjev jasno opredjeli, niti je donio poseban akt kojim ne dozvoljava izmjenu zahtjeva. Ovom zaključku suda o tome da zahtjev tužiteljice od 27.01.2017. godine nije pravilno razmotren, ide u prilog i presuda istog suda broj 13 0 U 004559 17 U od 31.08.2017. godine donesena u predmetnoj upravnoj stvari kojom je prethodno rješenje tuženog poništeno iz istih razloga, što sve upućuje na zaključak da osporeni akt tuženog od 25.10.2017. godine nije zakonit, jer ne sadrži „objektivno obrazloženje“ za odluku kao u dispozitivu koje je neophodno u smislu odredbe člana 197. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07 i 50/10 - u daljem tekstu: ZOUP).

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tuženi pobija njenu zakonitost zbog povreda pravila postupka koje su od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu iznosi da je presuda nezakonita, jer iz spisa proizilazi da je tužiteljici priznato pravo na srazmjernu starosnu penziju prvostepenim rješenjem od 03.04.2017. godine, kojim je zamijenjeno privremeno rješenje od 11.11.2016. godine, doneseno po zahtjevu tužiteljice od 08.11.2016. godine za ostvarivanje prava na starosnu penziju u Republici Srpskoj i Federaciji BiH. Tužiteljici je dakle po tom zahtjevu određena srazmjerna starosna penzija sa Federacijom BiH, jer je ona u tom entitetu ostvarila staž osiguranja u periodu od 01.05.1992. do 01.06.1992. godine u trajanju od 1 mjesec i 1 dan, pri čemu je staž ostvaren u Federaciji BiH utvrđen na osnovu matične evidencije osiguranika ERC ZIPO Sarajevo i potvrde staža Federalnog nosioca od 14.03.2017. godine. S obzirom na staž ostvaren u Federaciji BiH, penzija je tužiteljici određena u skladu sa odredbom člana 7. Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 15/00 - u daljem tekstu: Sporazum), kojom je propisano da u slučaju kad je osiguranik poslije 30. aprila 1992. godine penzijski staž navršio kod više Nosilaca osiguranja, svaki Nosilac osiguranja kod kojeg je penzijski staž navršen poslije 30. aprila 1992. godine određuje penziju po propisima koje primjenjuje, uz primjenu člana 5. i 6. ovog Sporazuma, a nakon toga određuje dio penzije koji pada na njegov teret. Članom 8. stav 2. Sporazuma predviđen je samo jedan slučaj kada se neće računati srazmjerna penzija, odnosno kada će se zanemariti staž ostvaren kod drugog nosioca i to je samo kada penzijski staž kod drugog nosioca traje kraće od 15 dana, pa valja zaključiti da se svakom osiguraniku određuje srazmjerni dio penzije ukoliko kod oba nosioca osiguranja, odnosno i u Republici Srpskoj i u Federaciji BiH ima navršen staž u trajanju od 15 dana i više. Dodaje da je tačno da tužiteljica nije ostvarila pravo u Federaciji BiH primjenom Sporazuma, jer svaki nosilac osiguranja utvrđuje ispunjenost uslova shodno svojim pozitivnim propisima, pa se ne može neostvarivanje prava kod Federalnog nosioca osiguranja koristiti kao argument u konkretnom slučaju. Tužiteljici je u ukupan staž uračunat staž ostvaren u bivšoj BiH i to takođe na osnovu Sporazuma, jer on predstavlja osnov za uračunavanje staža iz bivše BiH, pa ukoliko bi se isključila primjena Sporazuma imenovana uopšte ne bi ni ispunila uslove za ostvarivanje prava na penziju. Pobija i tumačenje suda u vezi sa navodnom izmjenom zahtjeva tužiteljice, podsjećajući da stranka u skladu sa Zakonom o PIO podnosi zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju, nakon čega organi Fonda u postupku utvrđuju da li su ispunjeni uslovi za samostalnu ili srazmjernu penziju. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužba odbije.

Tužiteljica u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan i da tuženi paušalno osporava pravilna utvrđenja nižestepenog suda pogrešno navodeći da je tužiteljica trebala dobiti srazmjernu starosnu penziju, iako je sud i u prethodnoj presudi broj 13 0 U 004559 17 U od 31.08.2017. godine pravilno uputio da joj se treba priznati pravo na samostalnu starosnu penziju u skladu sa odredbama člana 41. do 43. u vezi sa odredbom člana 85. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 82/13 i 103/15 - u daljem tekstu: Zakon o PIO). Zbog navedenog predlaže da ovaj sud zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, kao i cjelokupne spise upravnog spora i predmetne upravne stvari, saglasno odredbi člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka u predmetu proizilazi da je tužiteljica dana 08.11.2016. godine podnijela prvostepenom organu zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju iz Republike Srpske i Federacije BiH, o kojem zahtjevu je odlučeno privremenim rješenjem Filijale D. broj ... od 11.11.2016. godine, na način da joj je priznato pravo na srazmjernu starosnu penziju u iznosu od 81,78 KM mjesečno, počev od dana 18.10.2016. godine. U okviru tog postupka je utvrđeno da je tužiteljica rođena 18.10.1953. godine i da na dan podnošenja zahtjeva ima 63 godine života, te da ima ukupno penzijskog staža 15 godina, 8 mjeseci i 21 dan i to u bivšoj BiH 7 godina, 10 mjeseci i 20 dana, u Republici Srpskoj 7 godina i 9 mjeseci i u Federaciji BiH 1 mjesec i 1 dan.

Navedeno rješenje Filijale D. od 11.11.2016. godine je bilo privremeno i doneseno je pozivom na odredbu člana 205. stav 1. ZOUP, iz razloga što je nedostajala potvrda Federalnog nosioca osiguranja o stažu ostvarenom u Federaciji BiH, koja je konačno izdata dana 14.03.2017. godine i dostavljena Filijali D. dana 29.03.2017. godine, a istom je ovaj nosilac osiguranja potvrdio da je tužiteljica u tom entitetu ostvarila staž osiguranja u periodu od 01.05.1992. do 01.06.1992. godine u trajanju od 1 mjesec i 1 dan, nakon čega bi se po redovnom toku stvari, shodno odredbi člana 205. stav 3. ZOUP, ostvarili uslovi za donošenje rješenja o prvobitnom podnesenom zahtjevu tužiteljice od 08.11.2016. godine za ostvarivanje prava na starosnu penziju u Republici Srpskoj i Federaciji BiH, kako je isti bio i naslovljen.

Mađutim, tužiteljica je kako to nižestepeni sud pravilno tumači dana 27.01.2017. godine prvostepenom organu dostavila izmjenjeni zahtjev za ostvarivanje prava na samostalnu starosnu penziju u Republici Srpskoj, obavještavajući organ da traži ukidanje privremenog rješenja od 11.11.2016. godine shodno odredbi člana 205. stav 3. ZOUP i da zahtjev mijenja, jer je u međuvremenu rješenjem Federalnog Zavoda za MIO/PIO Kantonalna administrativna služba Zenica broj ... od 20.12.2016. godine odbijen njen zahtjev za ostvarivanje prava na srazmjernu starosnu penziju u tom entitetu, obzirom da shodno pozitivnim propisima Federacije BiH ne ispunjava uslove za ostvarivanje ovog prava (ti propisi za ostvarivanje prava na starosnu penziju propisuju kao uslov 65 godina života i najmanje 20 godina penzijskog staža, ili 40 godina penzijskog staža, bez obzira na godine života). Tuženi nije pribavio podatke o tome da li je rješenje Federalnog Zavoda za MIO/PIO Kantonalna administrativna služba Zenica broj ... od 20.12.2016. godine steklo svojstvo pravosnažnosti, što je bitna okolnost od koje zavisi pravo tužiteljice na penziju u Republici Srpskoj, a koje podatke je organ svakako dužan pribaviti.

Naime, ako se u ponovljenom postupku nesporno utvrdi da je tužiteljica u entitetu Federacija BiH pravosnažno odbijena sa zahtjevom za ostvarivanje prava na srazmjernu starosnu penziju, ne postoji ni pravni osnov da joj se u Republici Srpskoj određuje srazmjerna starosna penzija po odredbama Sporazuma, bez obzira na sadržaj odredbe člana 7. istog na koju se tuženi poziva u zahtjevu. Navod tuženog iznesen u zahtjevu, da se primjena Sporazuma u Republici Srpskoj nikako ne može isključiti kada je osiguranik nesporno ostvario staž u oba entiteta, bio bi osnovan samo u situaciji da je tužiteljica ostvarila pravo na srazmjernu starosnu penziju u Federaciji BiH, a ovdje to nije slučaj.

Tumačenje kakvo daje tuženi suprotno je duhu Sporazuma koji je donesen u cilju zaštite prava osiguranika kojima je za ostvarivanje prava na penziju neophodan sav staž ostvaren u bivšoj BiH, Republici Srpskoj i Federaciji BiH, što kod tužiteljice nije slučaj, jer ona i bez staža ostvarenog u Federaciji BiH od 1 mjesec i 1 dan, ispunjava uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju u Republici Srpskoj propisane odredbom člana 41. u

vezi sa odredbom člana 177. stav 1. tačka d) Zakona o PIO, na čemu je pravilno insistirala u tužbi, a koji navod je osnovano podržao nižestepeni sud.

Navod tuženog da tužiteljica bez primjene Sporazuma ne bi ostvarila ni pravo na starosnu penziju u Republici Srpskoj, jer joj navodno ne bi mogao biti uračunat staž osiguranja ostvaren u bivšoj BiH u periodu od 05.08.1970. do 30.04.1992. godine, sa prekidima u trajanju od 7 godina, 10 mjeseci i 20 dana, nije osnovan, odnosno suprotan je odredbama člana 22. do 24. Zakona o PIO, u vezi sa odredbama člana 41. do 48. istog zakona, iz kojih jasno proizilazi da su u pogledu uslova za priznavanje prava na starosnu penziju i za određivanje njene visine relevantne sve godine staža počev od 01.01.1970. godine, dakle i one ostvarene u bivšoj BiH, pa sve do godine ostvarivanja prava, o čemu će tuženi u ponovljenom postupku voditi računa i donijeti novu odluku u skladu sa uputama suda iz pobijane presude.

Kod ovakvog stanja stvari, proizilazi da pobijanom presudom nisu ostvareni razlozi njene nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona, zahtjev tuženog odbija kao neosnovan.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić